

PREPARATI ZA ZAŠTITU OD SUNCA

Prim. mr. sci. ph. Suzana Miljkovic, spec. kozmetologije
Galenika a.d., Beograd

Veliki broj veoma ozbiljnih negativnih efekata sunca na kožu neminovno nas upucuje na potrebu za stalnom zaštitom. Zaštita je potrebna ne samo kada se namerno suncamo, na plaži, na skijanju ili u prirodi, već i tokom svakodnevnih aktivnosti, kao što su šetnja, odlazak na posao itd. Postoji nekoliko načina da se zaštitimo od štetnog delovanja sunca: odecima, preparatima za tzv. sistemsku fotozaštitu ili preparatima za zaštitu kože. Da bi zaštita od sunca bila pouzdana, odeca mora da pokriva citavu površinu tela, da bude izradena od kvalitetnih, neprozirnih, gusto tkanih materijala, ali je to veoma teško podnositi na velikim vrućinama tokom leta. Posle višedecenijskog traganja do danas nije pronađena supstanca ili kombinacija supstanci koja bi bila u stanju da nakon oralnog uzimanja, sistemskim delovanjem, spreči štetno delovanje suncevog zračenja na kožu. Zbog svega toga se smatra da je danas jedino pouzdan, lako prihvatljiv i elegantan način zaštite preparatima koji se nanose na kožu, jer su oni odmah na mestu delovanja, nema smanjenja delovanja posle prolaska kroz sistem organa za varenje i mogu se prilagodavati individualnim potrebama svake kože. Da bi preparat za zaštitu od sunca bio idealan, on mora da zadovolji citav niz vrlo strogih zahteva koji se odnose kako na njegovu efikasnost, kvalitet, stabilnost, neškodljivost, tako i lakocu aplikacije i povoljnu cenu. Zaštitni efekat se ostvaruje kombinacijom filtara i podloge, koja u velikoj meri definiše sva značajna svojstva preparata. Zaštitni filtri su osnovne komponente ovih preparata i najčešće se za postizanje visoke vrednosti zaštitnog faktora kombinuje više filtara iz obe osnovne grupe, hemijskih ili UV-apsorbera i fizickih ili mehanickih filtara. Da bi preparat bio kvalitetan, efikasan i bezbedan, on mora da poseduje minimalnu mogućnost iritacije i senzibilizacije, da formira film na površini kože, da bude vodootporan i da koži obezbedi i sve komponente koje su joj neophodne u ekstremnim uslovima u kojima se nalazi prilikom suncanja. Zaštitni faktor, brojna vrednost vidno istaknuta na ambalaži preparata za zaštitu od sunca, pokazuje koliko puta duže se može biti na suncu sa preparatom aplikovanim na kožu, nego bez njega. Važno je istaci da se, s obzirom na način određivanja zaštitnog faktora, on odnosi samo na mogućnost preparata da spreči pojavu opekotina, ali da ništa ne govori o zaštiti od drugih štetnih talasnih dužina zračenja. Brojne vrednosti zaštitnog faktora se razlikuju u zavisnosti od načina određivanja, preračunavanja i tumačenja rezultata, zbog čega se za isti preparat mogu dobiti različite cifre. Da bi se to izbeglo, preporučeno je da se zaštitna efikasnost preparata na ambalaži navodi opisno i to u tri kategorije. Sličan problem je i sa zaštitom od UVA dela spektra, koja je apsolutno potrebna, ali još uvek ne postoji jedinstven način određivanja ni označavanja nivoa zaštite na preparatima. Proizvodi za zaštitu od sunca su neophodni u svim aktivnostima koje se odvijaju na otvorenom. Njihov kvalitet i efikasnost zavise od sastava i načina izrade, a tačnu vrednost zaštitnog faktora trenutno nije moguće odrediti i definisati na jedinstven način.